

[Formanden]

Hr. Lykketoft for en kort bemærkning, og derefter vender vi tilbage til det forslag, der er til behandling, ved, at ministeren for skatter og afgifter får ordet.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg sagde ikke, hr. Bernhard Baunsgaard, at vi ikke var blevet orienteret om det. Det blev vi, det husker jeg godt. Jeg har en rimelig god hukommelse, selv på dage, hvor jeg har været sent oppe. Det, jeg sagde, var, at jeg syntes, det var besynderligt, at de radikale overhovedet accepterede, at man midt i et forhandlingsforløb, hvor man i forvejen forhandlede selskabsskattens forhøjelse, tog det ud til særskilt behandling hos nogle af de deltagende partier.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Må jeg med formandens tilladelse lige gøre en enkelt bemærkning om det sidste, hr. Lykketoft sagde. Vi forhandlede ikke aktieselskabsskattens forhøjelse som et led i skattereformen. Det er rigtigt, at der kom forslag om det fra visse sider, men det var slet ikke afklaret på det tidspunkt, da regeringen lavede den pakke i forbindelse med overenskomsterne, hvori selskabsbeskatningen var et led.

Det, der kalder mig frem, er hr. Rahbæk Møllers bemærkning, for det kan da ikke være rimeligt, at hr. Rahbæk Møller bebrejder mig, at socialdemokraterne har fremsat det forslag, vi drøfter under dette punkt på dagsordenen. Jeg er tværtimod stærkt modstander af dette forslag og synes ikke, at det hører nogen steder hjemme i den sammenhæng, som bliver dannet af på den ene side skattereformen og på den anden side de muligheder for erhvervslivet, som er så betydningsfulde for løsningen af vore økonomiske problemer.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg har skam ikke bebrejdet skatteministeren noget som helst. Det er kun hr. Lykketofts oplysning om, at socialdemokratiet havde spurgt hos regeringen, om den agtede at gøre noget ved sagen, der kalder mig frem.

Den slags oplysninger vil vi da også gerne have.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg forslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 258:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 7/5 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det forslag om ændring af aktieavancebeskatningsloven, vi behandler i dag, er efter regeringens opfattelse et helt uacceptabelt forslag. Det indeholder en række ændringer af loven, og de må alle betegnes som tilbageskridt i forhold til de regler, der blev gennemført i henholdsvis 1981 og 1983. Formålet med ændringen af aktieavancebeskatningsreglerne dengang var at skabe et regelsæt, der var nemt at forstå og anvende, og som gav et mere rimeligt beskatningsresultat, og som fremmede lysten til investeringer i erhvervslivet.

Forslagets hovedindhold er, at metoden til opgørelse af fortjeneste på almindelige aktier foreslås ændret fra den såkaldte aktie for aktie-metode til den såkaldte gennemsnitsmetode. Herudover foreslås det, at der genindføres beskatning af fortjeneste på aktier med mere end tre års ejertid, uden at tab på sådanne aktier kan fratrækkes i anden indkomst. Endelig foreslås også for hovedaktio-

[Ministeren for skatter og afgifter]

nærer en væsentlig indskrænkning i adgangen til at fradrage tab.

Før vedtagelsen af aktieavancebeskatningsloven var alle enige om, at man ikke kunne leve med de dagældende regler. Investeringer i aktier blev urimeligt hårdt beskattet sammenlignet med andre investeringer, og bl.a. selskabsskattekommissionen påviste, at de dagældende regler var administrativt helt urimeligt belastende. Dengang blev den skattepligtige fortjeneste også for almindelige aktionærer opgjort efter gennemsnitsmetoden. Det betød, at selv mindre aktionærer ved ethvert køb eller salg af aktier måtte udarbejde komplicerede opgørelser af anskaffelsessummen for de resterende aktier i det pågældende selskab. Det gjaldt også, selv om det konkrete aktiesalg ikke udløste nogen beskatning.

Reglerne var så vanskelige at anvende, at de fleste aktionærer ikke var i stand til at foretage disse opgørelser uden professionel bistand. Erfaringen var da også, at mange aktionærer ikke foretog de påkrævede opgørelser. Dette skyldtes bl.a., at mange med urette havde den opfattelse, at det ikke var nødvendigt at foretage opgørelsen, hvis man holdt sig inden for de dagældende bundfradrag. Det er disse regler, man nu vil genindføre med det fremsatte forslag; blot vil de foreslåede regler som følge af ejertidsaftrapningen være endnu mere udviklede at anvende i praksis end de dagældende.

I bemærkningerne til lovforslaget anføres det bl.a., at man med bundgrænsen på 20.000 kr. fastholder en betydelig grad af administrativ forenkling. Dette er mildt sagt misvisende. Som jeg netop har nævnt, var de tidligere bundgrænser stærkt medvirkende til, at aktionærer undlod at udregne restanskaffelsessummen ved mindre aktieafståelser. Når man blot én gang har undladt at foretage denne korrektion, viser erfaringerne fra dengang, at det er umuligt at foretage en rekonstruktion. Jeg vil gå så vidt som til at hævde, at et system som det foreslåede i løbet af få år vil bryde sammen, når man betænker, hvor mange aktionærer der er kommet til siden 1981, da den daværende skatteminister, hr. Lykketoft, gennemførte den lovgivning, vi har i dag.

Jeg har i øvrigt meget vanskeligt ved at se begrundelsen for, at man netop nu ønsker at genindføre en beskatning af avancer på ak-

tier, der er ejet i mere end 3 år. Der er jo ikke tale om, at aktieavancerne er ubeskattede. Aktieavancer hidrører fra selskabets indtjening, og denne indtjening er allerede beskattet med 50 pct. Da man i 1981 gennemførte de gældende regler, var der en betydelig forskel på selskabsskatteprocenten, der dengang var på 40, og den personlige marginalskatteprocent, der for mange var på 70. Der var derfor dengang tale om en betydelig lempeligere beskatning af aktieavancer end af personlig indkomst. Når skattereformen træder i kraft, vil der være sket en sådan tilnærmelse mellem selskabsskatten og skatten på personlig kapitalindkomst, at lovforslaget forekommer helt ubegribeligt.

Som led i skattereformen er det jo aftalt, at der skal ske en ophævelse af dobbeltbeskatning af aktieudbytter. Den foreslåede skærpelse af beskatning af aktieavancer harmonerer ikke med den aftalte ophævelse af dobbeltbeskatningen af udbytter. Forslaget betyder jo, at der genindføres dobbeltbeskatning i forbindelse med aktiesalg og dermed en hårdere samlet beskatning af den del af selskabets indtjening, der opspares i virksomheden, end af den del, der udloddes som udbytte.

Når man diskuterer aktieavancebeskatning, bør man holde sig for øje, at investering i aktier er en aktiv investering i erhvervslivet, i arbejdspladser, i produktion – en investering, der er forbundet med en risiko. Det forekommer derfor helt urimeligt at foreslå en stramning af beskatningen af aktieavancer, hvor man fastholder beskatning efter 3 års ejertid, uden at der samtidig gives adgang til fradrag for tab på aktier i anden indkomst. Vi skulle nødig vende tilbage til tidligere tiders investeringsmønstre, hvor det var mere fordelagtigt at foretage en risikofri passiv kapitalanbringelse end at foretage en aktiv investering i arbejdspladser.

Den foreslåede begrænsning i hovedaktionærernes adgang til tabsfradrag er om muligt endnu mere urimelig. Hovedaktionærernes aktiebesiddelse er typisk et led i deres erhverv. Det vil derfor være helt urimeligt at fastholde en beskatning af fortjenesten i de tilfælde, hvor erhvervsvirksomheden går godt, samtidig med at man forhindrer fradrag i anden indkomst i de tilfælde, hvor erhvervsvirksomheden går dårligt.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Forslaget betyder jo, at hovedaktionær stilles væsentlig ringere end skatteydere, der driver deres erhverv ved personlig virksomhed. Disse har naturligvis fradragsret for tab ved afhændelsen af virksomheden i al deres indkomst.

Jeg kan i den forbindelse ikke lade være med at udtrykke stor skuffelse over, at socialdemokratiet vil foreslå denne ændring af de aktiebeskatningsregler, der blev foreslået af en socialdemokratisk regering og vedtaget med et så bredt flertal i 1981. Der var dengang i særlig grad tilfredshed med gennemførelsen af skattefrihed for almindelige aktier efter 3 års ejertid. Vi ønskede i 1981 at udarbejde nogle regler, der var nemme at forstå, og som gjorde det tillokkende at investere i erhvervslivet.

De forløbne år har vist, at reglerne til fulde har tjent deres formål, idet et meget stort antal mennesker er blevet medejere af det danske erhvervsliv gennem køb af aktier. Erhvervslivet har samtidig haft mulighed for at finansiere nye aktiviteter gennem udvidelse af aktiekapitalen eller ved at foretage børsintroduktion. På baggrund af det brede flertal, der stod bag aktieavancebeskatningsloven, har aktionærerne haft en berettiget forventning om, at der ikke ville ske væsentlige ændringer efter så kort en årrække. Det er derfor helt uacceptabelt, at man nu fra socialdemokratiets side skaber uro om et så velfungerende regelsæt som det, vi har.

Som begrundelse for lovforslaget er endvidere anført, at den voldsomme kursstigning på aktier siden 1982 har medført store skattefrie eller lavtbeskattede gevinster. Det er rigtigt, at en gennemførelse af det lovforslag, som vi behandler i dag, nok vil medføre ganske kraftige kursfald. Når kurserne så var kommet helt i bund, som de var i 1981, ville socialdemokratiet måske igen få øjnene op for, at der måtte skabes rimelige forhold for aktionærerne. En sådan siksaklovgivning kan regeringen selvfølgelig ikke være med til.

Regeringen må på det kraftigste afvise det foreliggende lovforslag.

Stavad (S):

Jeg tror ikke, jeg mindes at have hørt skatteministeren bruge så kraftige udtryk, som skatteministeren har brugt her i dag. Der er altså noget, der tyder på, at vi har ramt et

ømt punkt hos den konservative skatteminister. Her er det ikke bistandsmodtageren, her er det ikke den arbejdsløse, der skal bidrage, her er det minsandten aktionæren, der skal være med til at yde et bidrag til det danske samfund. Derfor mener skatteministeren, at det er det mest uretfærdige, skatteministeren tilsyneladende endnu har oplevet.

Når man lyttede til skatteministerens tale, kunne man også få det indtryk, at tiden havde stået stille siden 1981. Det har tiden ikke. Bl.a. har skatteministeren imod socialdemokratiets stemmer gennemført nogle ændringer af hovedaktionærbeskatningen. Bl.a. har den regering, som skatteministeren er et fremtrædende medlem af, gennemført en liberalisering i forhold til udlandet, så det i dag er langt, langt mere attraktivt for masser af investorer at investere i udenlandsk erhvervsliv i stedet for i dansk erhvervsliv, bl.a. som følge af de skatteregler, vi har. Jeg mener, jeg forleden dag i Radioavisen hørte, at der i første kvartal af 1986 er investeret større beløb i udenlandske aktier, end der blev investeret i udenlandske aktier i hele 1985. Aktiemarkedet er altså flyttet fra investering i aktive danske arbejdspladser over til, at man investerer aktivt i vore konkurrenters arbejdspladser med dansk kapital. Det mener vi er en forkert udvikling, på samme måde som vi mener, det er en forkert udvikling, at man kan score meget store gevinster til en meget lav beskatning.

Jeg er enig med skatteministeren i, at det er vigtigt at understrege, at der er betalt en skat, men jeg mener omvendt, at det er forkert at bilde folk ind, at den skat er 50 pct. Hvis skatteministeren bevæger sig ned i substansen af regnskaberne – det har vi set en række analyser af – ligger den effektive beskatning vel omkring en snes procent, fordi vi har så gunstige regler om nedskrivning og afskrivning, om indeksering af afskrivning osv., og derfor er den rent faktiske beskatning væsentlig lavere. Det kan der være gode begrundelser for, for jeg mener, det er rigtigt, at i den udstrækning vores erhvervsliv bruger gode skatteregler til at producere, til at eksportere, til at skabe beskæftigelse, så er det et godt og et sundt formål, men derfor skal man ikke bilde sig selv og hinanden ind, at den beskatning er på det omtalte niveau.

Når ministeren sammenligner, glemmer ministeren også, at de 50 pct. jo rent faktisk

[Stavad]

snarere er ca. 45 pct., fordi der er så lang en skatterabat ved selskabsskatten.

Hvis skatteministeren tager disse forhold i betragtning, ville det forslag, som socialdemokratiet her har fremsat, derfor betyde, at når man har ejet sin aktie i en længere periode, så vil man få en beskatning, der svarer nogenlunde til den beskatning, man ville få af anden kapitalindkomst.

Endelig betyder dette forslag, at vi også får lukket af for nogle af de omgåelsesmuligheder, der er i dag, også i forhold til 3 års reglen, hvor man udsteder fondsaktier og sælger den gamle aktie og på den måde kan omgå 3 års reglen.

Alt i alt mener jeg, at dette lovforslag ikke bare er et godt forslag, men også et nødvendigt forslag i forhold til dansk økonomisk politik i øvrigt og i forhold til den liberalisering, som regeringen har foretaget over for udlandet uden overhovedet at spekulere på, hvad det får af sidevirkninger i forhold til vore skatteregler, ikke bare her, men på en lang række områder.

Arne Lund (KF):

Takket være det regelsæt for aktieavancebeskatningen, der blev skabt i 1981 og 1983 med socialdemokratisk bistand, har det danske aktiemarked udviklet sig gunstigt. Aktiemarkedet er blevet større, og den omstændighed, at aktiv kapitalanbringelse ikke længere diskrimineres så stærkt i forhold til passiv kapitalanbringelse, som det før var tilfældet, er i høj grad medvirkende til at skabe baggrunden for de senere års opsving i investeringerne og i skabelse af nye arbejdspladser.

Hertil kommer, at det herskende regelsæt jo også har medvirket til, at langt flere er blevet medejere af dansk erhvervsliv, der interesserer sig for, at købere besidder aktier. Så det har altså også været et led i demokratiseringen af ejerskabet til dansk erhvervsliv.

Hele denne positive udvikling – det er det konservative folkepartis indtryk – bliver brudt med det lovforslag, som socialdemokratiet har fremsat. Hertil kommer, at forslaget harmonerer dårligt i al fald med de forventninger, der i forbindelse med skattereformforliget er skabt med hensyn til afskaffelse af dobbeltbeskatningen af aktieudbytter. Man kan da vist ikke ganske afvise, at de senere dages nervøsitet på aktiemarkedet i

nogen grad er blevet inspireret af dette lovforslag.

Så med disse betragtninger vil jeg gerne meget kraftigt på det konservative folkepartis vegne afvise forslaget og føje til, at jeg ikke synes, at skatte- og afgiftsministeren har brugt for stærke ord i sin tale her i dag.

Jeg skal altså på de konservatives vegne afvise lovforslaget og i øvrigt henviser til de mere specifikke argumenter, som skatte- og afgiftsministeren har fremført i sin tale her i dag.

Fogh Rasmussen (V):

Venstre må på det kraftigste afvise socialdemokratiets lovforslag om en skærpet beskatning af aktiefortjenester. I virkeligheden er der jo tale om intet mindre end et felttog imod privat opsparing og specielt et felttog imod privat aktiebesiddelse, som vi på det kraftigste må tage afstand fra.

Da de forholdsvis lempelige beskatningsregler for aktiefortjenester blev vedtaget her i folketinget i 1981 med meget bredt flertal – venstre stemte i øvrigt dengang for lempelserne – skete det med den begrundelse, at nu skulle aktieinvesteringer gøres mere fordelagtige. Jeg synes, at det netop i dag måske kunne være på sin plads at citere, hvad den socialdemokratiske ordfører, hr. Camre, udtalte, da folketinget førstebehandlede den daværende socialdemokratiske skatteministers forslag om lempelige aktieavancebeskatningsregler. Det var den 10. februar 1981, og man kan i forhandlingerne, sp. 6262 læse, hvad den socialdemokratiske ordfører, hr. Camre, bl.a. sagde. Han motiverede socialdemokratiets tilslutning til forslaget ved at sige følgende:

»Jeg tror, enhver vil være enig med mig i, at vi i dette land har et klart behov for, at der investeres i stigende grad i produktive erhverv, i skabelsen af arbejdspladser, men det må samtidig erkendes, at incitamentet til at erhverve aktier er begrænset, dels af det forhold, at forrentningen i erhvervslivet i disse år er meget beskedne, dels af, at skattereglerne har været forholdsvis strenge.«

Det var hr. Camres begrundelse for, at socialdemokratiet kunne støtte en lempeligere skattemæssig behandling af aktiefortjenester.

[Fogh Rasmussen]

Hvad er der så sket siden? Ja, vi kan jo konstatere, at det, man tilstræbte, nemlig at fremme privat aktieinvestering, er lykkedes: reglerne var faktisk en succes, aktieomsætningen er øget ganske kraftigt. Før 1983 var omsætningen på aktiebørsen vel egentlig mindre end den samlede årlige omsætning på travbanerne i Danmark, men siden er der, dels takket være en økonomisk politik, der har givet en bedre indtjening i virksomhederne, dels i kraft af disse nye skatteregler, sket en kraftig stigning i omsætningen af aktier og dermed i mulighederne for at tilføre virksomhederne risikovillig kapital.

Reglerne opfyldte altså det formål, som de var sat til at opfylde, og så er det, man må spørge sig selv: kan det virkelig være meningen, at vi skal lovgive på den måde, at vi først laver nogle gode regler for at nå et formål, som vi alle sammen er enige om er godt at nå, og når så vi har nået det, laver vi reglerne om, fordi vi så at sige bliver bange for vores egen succes eller i hvert tilfælde socialdemokratiet bliver det? Det synes vi er en fuldstændig urimelig fremgangsmåde, og derfor må vi afvise lovforslaget.

Skattefriheden – eller den lempelige skattemæssige behandling af aktiebesiddelse – har medvirket til at udvide erhvervslivets ejerkreds, har gjort aktiebesiddelse bredere og mere populær, og det er en spredning af ejendomsretten til erhvervslivet, som vi i venstre er tilhængere af.

Når man taler så meget om kursgevinsterne ved aktiebesiddelse, skal man jo også huske på, at det er en risikobetonet investering, der i lige så høj grad kan udløse store tab, og dér er socialdemokratiets forslag yderligere skævt derved, at nok foreslår socialdemokratiet en beskatning af fortjenester, men der bliver ikke mulighed for at fratække tab.

Endelig medfører socialdemokratiets forslag, at der vil blive tale om en hårdere beskatning af de penge, som selskaberne lader blive stående i selskaberne, fremfor af de penge, som man vælger at udlodde til aktionærerne. Det er en skævhed, som bliver yderligere forstærket af den aftale om, at dobbeltbeskatning af aktieudbytter skal ophæves fra 1990, som vi har været fælles med socialdemokratiet om at træffe. Til den tid vil det i hvert fald være lysende klart, at det bedre kan betale sig for aktieselskaberne at udlodde aktieudbytter end at spare pengene

op i selskaberne, og så må man da stille sig selv det spørgsmål: er det virkelig en fornuftig økonomisk politik? Det synes vi ikke. Også derfor må vi afvise socialdemokratiets lovforslag.

Rahbæk Møller (SF):

Ud fra ordet om, at der er større glæde i himlen over én omvendt synder end over ti retfærdige, er der grund til at glæde sig over dette lovforslag. Det var en af den socialdemokratiske regerings mere besynderlige dispositioner, at den i sin tid fritog kursgevinster på aktier for beskatning efter 3 års ejertid. Der er grund til at glæde sig over, at socialdemokratiet nu er nået til den erkendelse, at der her var tale om en klar fejltagelse.

Der er også grund til at rose forslagsstillerne for, at de nu opgiver den helt umulige skelnen mellem hovedaktionærer og mindretalsaktionærer.

Endelig er det godt, at det nu foreslås slået fast, at tab på aktier kun kan modregnes i gevinster på aktier.

Når det er sagt, skal det også siges, at der stadig væk bliver tale om en urimelig favorisering af aktionærer. Dels skal salg under 20.000 kr. slet ikke beskattes, dels nedsættes skattegrundlaget, så det efter 8 års ejertid kun udgør 50 pct. af fortjenesten.

Der er en særegen logik i dette. Først undtog man kun mindretalsaktionærer fra beskatning. Så kom skatteminister Foighel til og syntes, at det var synd for hovedaktionærerne. Så fik de nedsat skattegrundlaget efter nogle års ejertid, og nu foreslås så beskatning af mindretalsaktionærerne genindført, men også med nedslagsregler. Sådan vakler man frem og tilbage, men på en eller anden måde ender det altid med, at aktionærers fortjeneste beskattes lempeligere end løn.

Nu er det jo blevet et princip for det nuværende flertal på skatteområdet, at kapitalafkast skal beskattes lempeligere end løn tjent ved ærligt arbejde, men selv ud fra dette princip er bestemmelsen sær. Man slipper jo ikke billigere i skat af rente af en opsparing, fordi man har haft pengene stående i 8 år.

Problemet i forbindelse med den oprindelige begrundelse for en lempeligere beskatning af kursgevinster fra aktier og i øvrigt skattefriheden for kursgevinster på obligatio-

[Rahbæk Møller]

ner hævdes nu løst ved kursgevinstordningen, men aktier skal altså alligevel favoriseres.

En anden besynderlig bestemmelse er adgangen til at bruge kursen pr. 31. december 1986 som købekurs. Medmindre der sker drastiske fald i løbet af året, betyder det, at de senere års store kursstigninger permanent er skattefrie. Det er der ingen grund til; tværtimod er der grund til at tro, at det merforbrug, der har overbelastet betalingsbalancen, bl.a. skyldes disse kursgevinster.

Endelig kan vi være enige med skatteministeren i, at det næppe er hensigtsmæssigt at bruge en gennemsnitskurs som udgangspunkt for beskatning; det bliver alt for indviklet. Men i modsætning til skatteministeren er vi enige med forslagsstillerne i, at der er et problem, der skal løses, nemlig spekulation i udstedelse af fondsaktier. Men problemet må nok løses på en anden måde, f.eks. ved at betragte fondsaktier som solgt før den oprindelige aktie.

Selv om vi altså har en række kritikpunkter vedrørende lovforslaget, skal jeg tilsige det støtte ud fra princippet om, at vi hellere vil tage et lille skridt i den rigtige retning end slet ikke noget skridt.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Socialdemokratiets lovforslag om modifikation af 3 års reglen kan de radikale ikke støtte. Vi er modstandere af et sådant ensidigt indgreb i behandlingen af vore aktionærer. Men der er nok grund til, ikke mindst efter den besynderlige – for at citere hr. Lykketoft – den besynderlige artikel, som hr. Lykketoft har skrevet i Berlingske Tidende for den 15. maj i år, endnu en gang at understrege, at 3 års reglen er indført i dansk skattepolitik af socialdemokratiet. Den daværende skatteminister fra socialdemokratiet, hr. Hjortnæs, skrev en udmærket kronik i Børsen, hvor han indbød til fri diskussion om, hvad der skulle gøres, og efter hvad der senere blev meddelt, gik alle henvendelser på, at man skulle indføre den såkaldte norske model, nemlig en 3 års regel, sådan at når man havde ejet en aktie i 3 år, så var salget og den eventuelle fortjeneste skattefri, og til gengæld kunne man ikke fradrage noget tab, hvis aktien gav underskud efter 3 års besiddelse.

Jeg synes, det må understreges ganske klart, så meget klarere som hr. Lykketoft i denne artikel skriver, at det er utåleligt og forurenende for den politiske debat, når en part blot fortier dele af sandheden, når det er upraktisk at fortælle det hele. Hr. Lykketoft har i den artikel ikke med ét ord antydnet, at det var et pres fra den socialdemokratiske regerings side, der medførte, at vi fik netop 3 års reglen; der havde været andre muligheder. 3 års reglen har jo den uheldige skavank, at den opfordrer til spekulation, ikke til varig aktiebesiddelse.

Sådan som skattereglerne er endnu i 1986, er det klart, at man ikke kan eje aktier, der giver et blot nogenlunde udbytte og dermed har en høj kurs, uden at måtte betale en afgift hvert år, såfremt f.eks. éns hus er vurderet så højt, at det bruger fradraget for formueskatten. Formueskatten virker i visse situationer konfiskatorisk på aktiebesiddelsen, fordi hele aktieudbyttet går til at betale formueskatten med.

Jeg synes, det er nødvendigt, at det bliver trukket så kraftigt op, fordi hr. Lykketoft i artiklen skriver: »Fra socialdemokratisk side har der helt siden 1981 været stor utryghed ved den fuldstændige skattefrihed for fortjenester. . .«. Ja, og det var socialdemokratiet, der ønskede det. Der kunne jo være indført andre regler.

Det kan der stadig væk, men ikke ensidigt. Så må vi også se på formueskatten, og vi må øjeblikkelig gennemføre, at dobbeltbeskatningen ophæves, og andre ting. Man kan ikke lave sådan noget ensidigt uden at ødelægge det danske aktiemarked, og som det allerede er sagt gentagne gange heroppe: aktiebesiddelse – i modsætning til opkøb af statsobligationer, som var den socialdemokratiske model – er investering i danske arbejdspladser.

At kurserne på det danske aktiemarked er blevet for høje, kan hr. Lykketoft jo takke sig selv for. Det er den aftale, som regeringen og socialdemokratiet har om at fritage aktieudbytter for realrenteafgiften, der har medført, at kurserne er kommet så højt op. Hr. Lykketoft antyder det også selv, men dér ligger skavanken jo. Og det blev jo cementeret – var det ikke her i marts, da regeringen og socialdemokratiet i realiteten forbød pensionskasserne at bygge boliger?

[Bernhard Baunsgaard]

Man kan ikke lave sådan noget ensidigt. Man kan ikke foretage et ensidigt indgreb uden de største ulykker for skabelsen af arbejdspladser, og det er det, vi har brug for. Denne regering – hvad man så i øvrigt mener om den – har skabt 150.000 nye arbejdspladser; som én har regnet ud, er det 200 nye arbejdspladser, hver dag regeringen har siddet. Det var en ganske anden udvikling, der var i gang de sidste år under hr. Anker Jørgensen.

(Kort bemærkning).

Hjortnæs (S):

Hr. Bernhard Baunsgaard inddrog mit navn i debatten, og derfor vil jeg godt minde hr. Bernhard Baunsgaard om, hvad jeg godt ved hr. Bernhard Baunsgaard er klar over, nemlig at grunden til, at diskussionen i sin tid blev rejst, var, at aktien ikke var et konkurrencedygtigt stykke papir. Situationen var den, at den kapital, der var til rådighed for placering i værdipapirer, fortrinsvis gik til placering i passive papirer. Der var en klar og åbenbar interesse hos alle kredse dengang i at finde en mulighed for at sikre, at den kapital, som var til rådighed, ville gå til aktiv opsparing. Det var baggrunden for de drøftelser, der fandt sted. Det var baggrunden for det forslag, der blev udarbejdet, og som der i øvrigt var temmelig bred tilslutning til.

Men det er jo ikke sådan, at tiden står stille. Der sker immervæk noget, og i dag må vi nok sige, at de avancer, der tjenes på aktier, er så betydelige, at man ikke bare kan sige, at det forholder man sig så ikke til.

Det var en anden tid dengang, som krævede bestemte løsninger. Det er ikke noget, som binder og baster os for fremtiden. Det er sådan, at vi stadig væk må vurdere, om de love, man lavede dengang, er hensigtsmæssige, når man vurderer dem i forhold til den tid, de skal fungere i netop i dag, og dér må man nok sige, at en række af de forudsætninger, der lå bag 3 års reglen, som blev gennemført i 1981, er væsentligt ændrede og kan begrunde, at man derfor også ændrer i lovgivningen.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal meget gerne bekræfte, at det er fuldstændig korrekt, som hr. Hjortnæs sagde, at baggrunden for hr. Hjortnæs' initiativ dengang var, at det var ulønsomt at investere i aktier, og at dansk erhvervsliv manglede aktiekapital.

Jeg vil gerne understrege, at enhver ændring i aktiebesiddelsen må have som det helt indiskutable formål at gøre det lønsomt at besidde aktier. Det er det ikke i dag, hvis man fjerner 3 års reglen.

3 års reglen er ikke god. Ja, hvis man vil have et eksempel: hvis man investerer i et dansk selskab i dag, hvis kurs står i 500, og det vil give et udbytte et sted mellem 12 og 15 kr. pr. 100 kr., så skal man betale formueskat – der skal betales 11 kr., hvis udbyttet er 12 kr. Så er der 1 kr. til at betale de 6–7 kr. i indkomstskat. Det vil sige, at man har et underskud hvert år, for hver gang man har 100 kr., på en femkrone. Det er ikke lønsomt, medmindre man benytter 3 års reglen til at sælge ud, hvis der er gevinst. Så kan det naturligvis blive lønsomt igen.

Det er derfor, det ikke går at pille ved det ensidigt. Hvis vi kunne blive enige om, at målet må være at gøre det lønsomt at investere i danske aktier og besidde danske aktier, så kunne det jo være, vi kunne finde frem til nogle regler, men ikke dette forslag, der kun vil ødelægge muligheden for at skabe flere danske arbejdspladser.

Ove Jensen (FP):

Forslaget er et alvorligt anslag imod de virksomheder, som vi alle sammen skal leve af. Konsekvensen af en gennemførelse af forslaget vil jo være lavere kurser, højere rente og mindre investeringer. Når vi allerede med de nugældende regler på aktieområdet har for små investeringer – og det er en kendsgerning – forekommer det mærkeligt, at man bevidst vil gøre disse investeringer endnu mindre. Vi har for få investeringer i dag.

Det blev lige sagt af hr. Bernhard Baunsgaard, at det skulle være lønsomt at investere i aktier, for at der bliver foretaget en investering. Selv om vi har haft de store kursstigninger på aktier det sidste par år, er der stadig væk mange, der under de gældende regler er betænkelige ved at investere i aktier; mange investorer foretrækker fortsat at inve-

[Ove Jensen]

stere i obligationer. Jeg er også ret overbevist om, at det vil være det klogeste for disse investorer fremover at investere i obligationer fremfor i aktier. Der vil, selv under de gældende regler, blive tab: der vil blive tale om kursfald på aktier, også selv om dette forslag ikke bliver vedtaget, for de er alt for højt oppe, og der vil blive mindre interesse i aktieinvestering fremover, selv om dette forslag ikke bliver vedtaget. Derfor vil det være meget uklogt at vedtage et sådant forslag, som vi ved vil medføre en stigende rente og mindre investering i aktier, altså fremme den passive investering fremfor den aktive investering.

Det er et meget dårligt forslag, som fremskridtspartiet vil stemme imod, hvis det nogen sinde kommer til tredjebehandling.

Lykketoft (S):

Adskillige ordførere har beskæftiget sig med forudsætningerne, der har skiftet, og de aftaler, der tidligere har været indgået på dette område.

Hr. Bernhard Baunsgaard ville gerne have hele sandheden, og dertil kan jeg sige om den del af forløbet, jeg har haft direkte indblik i – og det er da også en del af sandheden – at mens vi arbejdede med lempelsen af aktieavancebeskatningen i folketinget i foråret 1981, stillede jeg i et par omgange hr. Bernhard Baunsgaard det spørgsmål, om vi ikke kunne udskyde dette projekt, fordi jeg mente, der var gjort opmærksom på en lang række problemer under folketingsbehandlingen, som gjorde, at det måske ikke var så klogt at gennemføre det uændret på det tidspunkt. Men det blev afvist, og derfor fastholdt vi selvfølgelig det daværende forlig, og det blev gennemført.

Men forudsætningerne har ændret sig. De har ændret sig, som hr. Stavvad også pegede på det, med regeringens ensidige liberalisering af kapitalbevægelserne over for ulandet, sådan at den stimulans af det danske aktiemarked, som var hensigten, nu er blevet til en stimulans af det europæiske aktiemarked. Og det har ændret sig i og med, at regeringen og de radikale i 1983 imod vort råd og imod vore stemmer gennemførte meget vidtgående lempelser i hovedaktionærbeskatningen.

Derfor er det klart, at der ikke er noget forlig på dette område mellem socialdemokratiet og andre partier. Jeg noterer mig også med tilfredshed, at ministerens fabeln om forligsbrud helt er forstummet under debatten her i dag, og det er der god grund til. For under de afsluttede skattereformforhandlinger mellem regeringspartierne og de radikale præciserede vi, at vi ikke betragtede aktieavancebeskatningen som en del af forliget, og vi, hr. Stavvad og jeg, præciserede det ved første- og andenbehandlingen af skattereformlovsforslagene. Der var ingen reaktion, der var ingen anfægtelse fra nogen af de borgerlige ordførere til den bemærkning under nogen af handlingerne. Så det er, om jeg så må sige, retstilstanden politisk.

Dernæst må jeg spørge: hvad med forslagens indhold? Hvem er det, der rammes? Hvad er det i grunden, der sker?

Ja, man overfører jo den nuværende hovedaktionærbeskatning – med visse stramminger, fordi der ikke bliver så store bundfradrag – til alle aktionærer; det vil sige, at alle bliver underlagt den lempeligere skatteprocent, man har på hovedaktionærer, faldende fra det 3. til det 8. år af besiddelsestiden. Jeg forstår slet ikke talen om, at det at indføre et sæt regler, der ligner det, som én gruppe aktionærer allerede har, for alle aktionærer, at det skulle stride mod intentionerne i forbindelse med dobbeltbeskatningens afskaffelse – overhovedet ikke. Så ville også den hovedaktionærbeskatning, som regeringen har gennemført, stride mod dobbeltbeskatningens afskaffelse.

Det, vi har foreslået her, harmonerer i virkeligheden overordentlig godt med skattereformens kapitalafkastbeskatning. Der bliver tale om en effektiv samlet beskatning af selskaber og aktionærer, som for forløb i aktiebesiddelsestid på 10–15 år måske endda ligger i underkanten af en samlet effektiv beskatning på 56, som personligt kapitalafkast vil blive beskattet med.

Så kan man spørge, hvem det er, der vil blive ramt af dette her. Ja, det er antagelig en gruppe på mellem 1 og 3 pct. af samtlige skatteydere, for de praktiske forenklinger i forhold til det store gros af helt små aktionærer, som også var en af intentionerne med 1981-loven, opretholder vi ved simpelt hen at sige, at man kan sælge aktier for 20.000 kr. om året uden overhovedet at komme i be-

[Lykketoft]

tragtning til beskatning. Dermed får man sorteret mange flere fra end dem, der har en aktiebeholdning på 20.000, for de kan bare lade være med at sælge for mere end 20.000 pr. år, og så kommer vi ned på, at det er en meget lille procent af den samlede befolkning, der berøres, hvis folk fordeler udsalget af deres aktiebeholdning bare over få år.

Men det, vi kommer væk fra, er den, som det har vist sig i praksis, helt umulige sondring mellem såkaldte hovedaktionærer og andre aktionærer. Vi har i ligningsrådet set helt legale eksempler på – og det røber jeg nok ikke nogen store hemmeligheder ved – hvordan man meget nemt kan omgå hovedaktionærreglen og blive totalt skattefri.

Derfor er det nødvendigt i lyset af de erfaringer, vi har indhøstet, at få en regel, der beskatter folk, som realiserer aktier i stor stil, uanset om de kan defineres som hovedaktionærer eller ej, for den definition har vist sig ikke at holde vand.

Skatteministeren gjorde i sin indledende gennemgang og den meget følelsesladede afvisning af forslaget meget ud af de tekniske problemer, der kunne være bl.a. ved at anvende gennemsnitsmetoden generelt. Jeg vil ikke benægte, at det giver nogle tekniske problemer. Dette her er vores udspil til, hvordan man kan undgå den spekulation, der i øjeblikket gøres med fondsaktier inden for 3 års fristen. Det er muligt, det kan gøres på en anden og enklere måde, og det vil vi selvfølgelig gerne diskutere, hvis der kommer nogle politiske realitetsforhandlinger i gang om dette her. Nu har vi altså lagt et udspil frem til diskussion i folketinget.

Hr. Bernhard Baunsgaard har jo også i dag gjort meget ud af sin fobi mod formueskatten. Ja men formueskatten er ikke de mange aktionærers problem. Jeg ved ikke, hvor mange aktionærer man regner med at der er her i landet nu, men der er i hvert fald et sted mellem ½ og 1 million danskere, der ejer aktier. Af dem er det væsentligt under 10 pct. – antagelig kun 5 pct. – der overhovedet kommer i berøring med formueskatten. Det betyder ikke, at der ikke er problemer, man kunne diskutere med hensyn til den tekniske udformning af formueskatten. Jeg har noteret mig, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd i et debatoplæg, de udsender i disse dage, har været inde på tanken om, at man kunne flytte formuebeskatningen fra personerne over

til selskaberne. Den tanke er da værd at diskutere – jeg siger ikke, det er den måde, man skal gøre det på, men at det kan man diskutere.

Det afgørende er, at man fastholder det, som er effekten af det socialdemokratiske forslag, som er til diskussion her i dag, nemlig at den lille gruppe af befolkningen, som har de meget store aktieporteføljer, og som scorer meget betydelige fortjenester i disse år på grund af konjunkturernes gunst og andre ting – også lovgivningen i øvrigt – kommer til at yde et mere effektivt bidrag til samfundshusholdningen.

Det er faktisk næsten ikke muligt at udskrive 1 mia kr. i ekstra bidrag til samfundet på en socialt mere retfærdig måde end gennem et forslag som dette her, og hvis man er i tvivl om det, kan man se den tabel, som er optrykt i bemærkningerne til lovforslaget, en tabel, skatteministeren gav os under skattereformbehandlingen, der viser, hvor skævt aktieformuerne er fordelt i dette land.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg har ikke spor imod, at hr. Lykketoft kalder mit indlæg for følelsesladet, for det var følelsesladet, nemlig med en blanding af forargelse over det forslag, der er fremsat, og glæde. Forargelsen skal jeg komme tilbage til om et øjeblik, men glæden er helt klar, nemlig glæden over, at socialdemokratiet med dette lovforslag har demonstreret, hvad befolkningen i Danmark kan vente sig, hvis det skulle gå så galt, at socialdemokratiet engang skulle danne regering.

Det er nemlig rigtigt, som hr. Stavad sagde, at man her har ramt et meget ømt punkt, og det har man gjort på to punkter med dette lovforslag. For det første har socialdemokraterne demonstreret med dette lovforslag, at partiet ingen tillid har til sin egen lovgivning. Det er jo ikke usædvanligt, at et nyt flertal ændrer det tidligere flertals lovgivning, men det er lidt usædvanligt, at socialdemokratiet, som gennemførte en lovgivning i 1981, hvori oven i købet to skatteministre var indblandet, og som fik bred støtte af folketinget, ikke har mere tillid til sin egen lovgivning, end at man kort tid efter – efter at lovgivningen i øvrigt har virket, som den skulle – forsøger at få ophævet denne lovgivning. Det er det ene punkt.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Det andet punkt er, at man her har ramt et ømt punkt, simpelt hen fordi man rammer erhvervslivets muligheder for at skaffe sig billig risikovillig kapital. Jeg må erindre navnlig hr. Lykketoft om, at der er to love, som jeg tror har været de mest erhvervsvenlige love, dette folketing har lavet i mange år. Den ene er denne lov fra 1981, den anden var realrentebeskatningsloven, som fritog aktieudbytte for realrenteskat. Det er disse to love i kombination, der har bevirket bl.a., at det i dag er muligt for virksomheder – hvad det ikke var før 1982 – at skaffe sig billig risikovillig kapital.

Hvad angår den forargelse, jeg følte – og jeg er ked af, at vi skal drøfte spørgsmålet her, men det er hr. Lykketoft selv, der er begyndt på det – skyldes den spørgsmålet om, hvordan dette lovforslag forholder sig til det forlig, vi har indgået om skattereformen. Jeg må erindre hr. Lykketoft om, at der under reformdrøftelserne blev rejst spørgsmål om beskatning af kursgevinster, og beskatning af kursgevinster omfattede under vores første drøftelser – det var i hvert fald ønsket fra socialdemokratisk side – både kursgevinster på obligationer og på aktier. Regeringen afviste at drøfte spørgsmålet om kursgevinster på aktier, simpelt hen fordi det var noget, vi ikke ville være med til, og skulle man ændre den 3 års regel, ville der ikke blive noget forlig.

Nu kan det være et teoretisk problem, at man diskuterer en række emner. Der er emner, man går med til og laver aftaler om, og der er emner, man ikke laver aftaler om, fordi man ikke kan blive enige.

Hvad er så omfattet af forliget? Det kan man godt teoretisk diskutere, hvis man vil, men jeg er forarget over, at man, inden blækket endnu er tørt på alle disse love, rejser et spørgsmål, som man ved er centralt for regeringen, og som man ved at regeringen ikke under nogen omstændigheder vil gå med til. Jeg er bestemt ikke enig i hr. Lykketofts opfattelse af, hvad forliget dækker.

Som begrundelse anførte hr. Stavad, at der er sket ændringer, og så nævner man hovedaktionærbeskatningen, og man nævner liberaliseringen. Endelig nævnte hr. Stavad én ting, som jeg nu skal forbigå uden alt for mange ord, nemlig det lidt hånlige, at regeringen er forarget på grund af dette lovforslag, men ikke ville have været det, hvis der

var tale om sociale understøttelser. Det synes jeg ikke hr. Stavad kan være bekendt. Den myte, at regeringen ikke interesserer sig for de mennesker, som får støtte gennem det velfærdssamfund, vi har herhjemme, er jo kun en skrøne, som hr. Stavad kan bruge til indendørsbrug, men som han ikke behøver at bruge her i folketinget. For hvad er det, der har bevaret det velfærdssamfund, som faktisk var på vej ned i afgrunden i 1982? Efter ud-sagn fra en række uafhængige økonomer er det netop den politik, regeringen har ført. Hvorfor ikke holde sig til dette lovforslag og lade være med at være forarget over noget, som ikke kan danne grundlag for forargelse.

Hovedaktionærbeskatningsloven var en god lov, og det eneste, jeg fortryder med hensyn til den lov, er, at vi ikke gik så vidt, som man gik i Sverige, hvor man ophæver beskatningen, når hovedaktionæren sælger hele sit aktieselskab, for takket være den lov, som man lavede i Sverige, har Sverige ikke længere problemer med skatteflugt, og selv den beskedne statistik om skatteflugt, vi har herhjemme, hvor folk forsøger at unddrage sig at betale skatten, når de skal sælge deres selskaber, ved at rejse til udlandet, viser et markant fald fra det tidspunkt, da vi afskaffede den urimelige hovedaktionærbeskatning og i stedet fik en hovedaktionærbeskatning, der harmonerede med vores øvrige beskatningsregler.

Dernæst er der spørgsmålet om liberaliseringen. Det er mærkeligt at høre, at socialdemokratiet på den ene side ikke beklager sig over, at der er orden i økonomien, og at man udmærket godt kan forstå betydningen af et lavrentesamfund og betydningen af en fast kronekurspolitik og tydeligt hver eneste dag kan se de gode virkninger af disse centrale elementer i regeringens genopretningspolitik, men på den anden side ikke kan forstå – det kunne da ellers enhver bankmand forstå – at liberaliseringen er et naturligt led i fastkronekurspolitikken og i lavrentepolitikken. I øvrigt går liberaliseringen jo begge veje. Det er rigtigt, at der er danskere, der investerer i udenlandske aktieselskaber, men der er sandelig også udlændinge, der investerer i danske aktieselskaber,

I øvrigt er netop liberaliseringen et udmærket middel – og det er relevant for den lovgivning, vi diskuterer – til at holde danske

[Ministeren for skatter og afgifter]

aktiekurser nede på et realistisk niveau og forhindre dem i at springe helt op i himlen.

Jeg er glad for – meget glad endda – at der ikke er flertal for dette lovforslag, og i virkeligheden er jeg også glad for, at socialdemokratiet ved at fremsætte dette lovforslag klart har markeret, at der, uanset at vi kan blive enige om nogle ting på skatteområdet, er en afstand til forskel på den måde, vi opfatter skatten på og skattens rolle i et moderne industrialiseret samfund.

(Kort bemærkning).

Ove Jensen (FP):

Det er meget godt, at skatteministeren står heroppe og siger, at han er forarget over, at socialdemokratiet fremsætter dette lovforslag, men hvorfor har skatteministeren ikke sørget for at få forliget om skattereformen lavet færdigt, således at også det, vi diskuterer her i dag, var endeligt aftalt i skattereformen?

Nu siger skatteministeren også, at han er glad for, at der ikke er flertal for dette forslag i dag. Det er jeg naturligvis også glad for at der ikke er, men det kunne der lige så godt have været; det er jo en hel tilfældighed, at hr. Bernhard Baunsgaard ikke går ind for forslaget. Der kunne akkurat lige så godt have været flertal for det, og derfor er det en meget alvorlig fejl, skatteministeren har begået under forhandlingerne om skattereformen, at han ikke også har fået dette her på plads. Det synes jeg der er grund til at gøre opmærksom på. I øvrigt kan jeg ikke forstå, at skatteministeren mener, han har løsningen på, hvordan man kan undgå hovedaktionærs skatteflugt til udlandet. Hvis han har det, hvorfor fremsætter han så ikke et forslag, der løser disse problemer, så vore dygtige folk kan blive herhjemme i landet i stedet for at flygte ud af landet? Jeg synes, det ville være på sin plads at få et sådant forslag fremsat hurtigst muligt.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg ved ikke, om hr. Ove Jensen var til stede under mit første indlæg her, men hvis han var til stede, har han ikke hørt efter, hvad jeg sagde. Jeg sagde udtrykkeligt, at aktiebesiddelse skal være lønsom. Det var således ikke nogen tilfældighed, at jeg gik

imod dette her, og derfor vil jeg meget gerne have mig den slags frabedt.

Derefter vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger til det, der er sagt tidligere. Skatteministeren siger, at socialdemokratiet bad om, at aktiekursgevinster blev inddraget. Jeg kan ikke huske det, men det er naturligvis korrekt, når skatteministeren kan huske det. Skatteministeren fortsatte med at sige, at jeg afviste det. Dermed er det rigtigt, når hr. Lykketoft hævder, at problemet i forbindelse med aktiekurser ikke er omfattet af skattereforen. Det er jeg nødt til at sige, når skatteministeren selv påpeger det.

Den foreslåede ophævelse af 3 års reglen harmonerer efter radikal opfattelse ikke med det, som vi stiller som mål for aktiebesiddelse, nemlig at det skal være lønsomt. Derfor må vi afvise den.

Hvad angår hr. Lykketofts bemærkning om hovedaktionærreglen, kan jeg sige, at vi fik løfte af den socialdemokratiske minister i 1980 om – det var hr. Hjortnæs – at der senere kom en regel om hovedaktionærer, og det blev gentaget af hr. Lykketoft. Da hr. Lykketoft og hr. Anker Jørgensen gav op i 1982, var der ikke kommet nogen ordning på hovedaktionærreglen, og så er der vel ikke noget at sige til, at vi i 1983 siger, at vi må have den gennemført til anden side.

Det var en meget interessant oplysning, hr. Lykketoft kom med om, jeg tror, det er Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, der vil flytte formueskatten over til selskaberne. Formueskatten er i øjeblikket 2,2 pct. over 1,2 mill. kr. Den skal nedsættes til 1 pct., betales af selskaberne og modregnes i selskabsskatten. Jeg synes bestemt, det er interessant, og jeg synes bestemt, det er noget, som bør tages op og drøftes.

Jeg vil gerne sige til skatteministeren, at han virkelig ikke får et forlig, ligegyldigt hvor omfattende det er, hvormed han køber sig den frigørelsesregel, som han advokerede for, nemlig at der ikke må rejses et spørgsmål, som regeringen er meget stærkt imod. Dette kan ikke opnås ved noget som helst forlig, når spørgsmålet ikke er led i det aftalte forlig, og det sagde skatteministeren før at det ikke var.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 31:

Forespørgsel til indenrigsministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for så hurtigt som muligt at rette op på den kritiske situation i sygehusvæsenet?«

Af Henning Rasmussen (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 13/5 86. Fremme af forespørgslen vedtaget 15/5 86).

Formanden:

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle dagsordener først vil finde sted i morgen, torsdag d. 22. maj.

Jeg giver ordet til indenrigsministeren for besvarelse af forespørgslen.

Besvarelse

Indenrigsministeren (Enggaard):

I begrundelsen for forespørgslen i dag hedder det, at sygehusvæsenets situation er kritisk. Jeg er ikke enig i denne karakteristik af situationen. Generelt mener jeg, at de rammer, regeringen i samarbejde med de kommunale organisationer har lagt for den kommunale økonomi for de kommende år, er ganske rummelige og giver gode muligheder for, at vort sundhedsvæsen kan leve op til de krav, borgerne stiller.

De reale udgifter til sygehusene var i 1985 på samme niveau som i 1982, og 1982 var det år, hvor udgifterne var højest. 1986-tallene kendes endnu ikke, men meget tyder på, at 1985-niveaueet føres videre.

Jeg tror, det vil være nyttigt at se på udviklingen i sundhedssektoren gennem de senere år.

En nuanceret gennemgang af sygehusenes udgifter viser, at den voldsomme vækst fra 1970'erne er blevet standset. Alle – formentlig

også forespørgerne – har været enige om, at der samfundsøkonomisk ikke har været råd til en ustyret vækst i den offentlige sektor; det gælder også sygehussektoren. Resultaterne fra 1984 viser, at det kan lade sig gøre at bremse op, når det er økonomisk nødvendigt. Det er en udvikling, som regeringen og Amdrårdsforeningen har været enige om.

I 1985 var der ca. 91.500 fuldtidsansatte i sygehusvæsenet, og lægerne er den dyreste arbejdskraft. Antallet af de heltidsansatte er i 1980'erne vokset med ca. ½ pct. om året i gennemsnit, og det er en vækst, der først og fremmest har været koncentreret om lægerne. Antallet af læger er vokset med en tredjedel fra 1980 til 1985, og sygeplejerskerne har fået knap 20 pct. flere ansatte. Samtidig har gruppen af øvrige ansatte været nogenlunde konstant med en svagt faldende tendens. Der er utvivlsomt samtidig sket et fald i overarbejdet omfang, men der er næppe tvivl om, at det samlede timetal er vokset.

Med fælleserklæringen mellem regeringen og Amdrårdsforeningen er udgiftsniveaueet for 1987 og 1988 blevet fastlagt. Det er efter en fælles vurdering tilstrækkeligt til, at ventetiderne kan nedbringes væsentligt. Med denne fælleserklæring er der nu skabt grundlag for en styret vækst i udgifterne til sygehusvæsenet.

Hvor mange patienter er så blevet behandlet? Langt flere bliver i dag behandlet i sygehusvæsenet. Sygehusene har udskrevet godt 4 pct. flere patienter i 1984 i forhold til 1982. Behandlingen er generelt blevet intensivere: den gennemsnitlige liggetid er blevet bragt ned fra 9,2 dage i 1982 til 8,6 dage i 1984. Det er sket i forlængelse af en tilsvarende udvikling i de foregående år. Ingen, heller ikke patienterne, er tjent med at ligge længe på hospitalet end nødvendigt. Derfor er antallet af sengedage faldet. I samme periode er antallet af ambulante behandlinger steget.

Denne udvikling er ganske bemærkelsesværdig. Den viser, at sygehusene er i færd med en omstilling henimod kortere indlæggelser og flere ambulante behandlinger, så patienterne kan blive længst muligt i eget hjem og med hjælp fra de kommunale plejeforanstaltninger. Det er en udvikling, som i høj grad er i overensstemmelse med regeringens politik.

Fra flere sider har det været fremført, at faldet i liggetiderne er blevet opvejet af en